

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕ! ΝΟΥΘΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΤΑΡΕΤΣ ΛΕΩΝΙΔΑ

I. ΣΤΟΝ ΠΑΥΛΟ ΤΑΜΠΟΦΤΣΕΦ

Οί έρωταποκρίσεις πού παρουσιάζομε εδώ, κατεγράφησαν από ένα μαθητή του π. Λεωνίδα, τόν Παύλο Ταμπόφτσεφ.

Ό Παύλος Ταμπόφτσεφ ήταν ένας από τους πιό πιστούς και αφοσιωμένους μαθητές τού στάρετς Λεωνίδα. "Επαιρνε τίς σταγόνες χάριτος από τά χείλη του, τίς διατηρούσε στην καρδιά του και τίς μετέδιδε. Μέ δικά του λόγια. Μά όσο πιό πιστά μπορούσε.

1. Φυλακή γλώσσης

Μαθητής: Πώς πρέπει νά ενεργώ, όταν βρίσκωμαι μαζί μέ άλλους αδελφούς και δέν μπορώ νά συγκρατηθώ, ώστε νά μή μιλήσω; ή, άν μιλήσω, νά μή θίξω

κάποιον μέ αυτά πού θά ειπώ;

Γέρων: Νά θυμάσαι τήν ταπεινή ικεσία: *Θοῦ, Κύριε, φυλακήν τω σίμαί μου και θύραν περιοχής περί τά χείλη μου (Ψαλμ. 140,3)*. Και επιπλέον νά σκέπτεσαι, όπ αυτοί πού ομιλούν, ομιλούν μέ πνευματική σύνεση. Επειδή είναι άξιοι γι' αυτό. Σύ, νά θεωρείς τόν εαυτό σου ανάξιο. Και όταν σε ερωτούν, νά απαντάς μέ σεβασμό. Και άν σου συμβή νά παρασυρθής, νά μετανοείς. Και αμέσως νά καταβάσεις κάθε προσπάθεια, νά διορθωθής. Και νά συμπεριφέρεσαι έτσι, ώστε οί αδελφοί νά τό καταλάβουν, όπ ή προσπάθεια σου νά διορθωθής είναι ειλικρινής.

2. Κατάκριση τοῦ πλησίον

Μαθητής: Τί πρέπει νά κάνω, όταν βλέπω άλλους νά εκφράζουν τίς σκέψεις τους ελεύθερα, και σκανδαλίζωμαι; Και τί νά κάνω, όταν δέν βλέπω στην συμπεριφορά οας τήν πραότητα πού νομίζω πώς πρέπει νά έχει ό γέροντας;

Γέρων: Σού φαίνεται έτσι. Γιατί δέν προσέχεις τους λογισμούς σου! Και γιατί δέν έχεις πνευματικό φρόνημα!

Δέν πρέπει ποτέ νά κρίνεις τόν γέροντα. Γιατί δέν γνωρίζεις τά αῖψα τών ενεργειών του. Ούτε τους σκοπούς, πού κρύβονται πίσω από τόν τρόπο, μέ τόν όποιο φέρεται.

Κάπ τέτοιες ενέργειες, κάνουν νά φανη ό εσωτερικός κόσμος τού άνθρωπου. Αυτό είναι κάτι πού χρειάζεται ο' εκείνους που έχουν έπαρση. Γι' αυτό δέν έχεις δίκαιο! Νά προσέχεις περισσότερο στον εαυτό σου και

λιγώτερο στις ενέργειες, στην συμπεριφορά και στις υποθέσεις των άλλων! Ήλθεσ σχολείο της αὐταπαρνήσεως, νά κάνεις εκείνο πού σου λένε- και **όχι** γιά νά κάνεις κρίσεις γιά τό πώς συμπεριφέρονται οι άλλοι!

3. Ἀδελφική αγάπη

Μαθητής: Δέν βλέπω **αγάπη** ανάμεσα στους αδελφούς- και δέν βρίσκω κανένα, μέ τόν όποιο νά μπορώ νά συζητήσω πάνω σέ θέματα άγιας Γραφής.

Γέρον: Δέν είναι δυνατό νά μήν υπάρχει αγάπη ανάμεσα τους!

Αυτό είναι τό σωστό συμπέρασμα, στό οποίο πρέπει νά καταλήγεις. "Αν δέν βλέπεις αγάπη ανάμεσα τους, αυτό οφείλεται σέ σένα. Συ δέν έχεις αγάπη. Σύ πρέπει νά δείξεις αγάπη. Καί τότε θά ιδείς, όπ ή αγάπη κατοικεί πλούσια μέσα στην καρδιά τους. Καί μή τό ξεχνάς ποτέ. Έχομε εντολή από τόν Θεό νά αγαπάμε τους συνανθρώπους μας. Μά νά ζητάμε έμείς αγάπη από τους άλλους — αυτό ή άγια Γραφή δέν τό λέει πουθενά!

"Όταν οί άλλοι δέν μπορούν, ή δέν έχουν τήν τόλμη, νά συζητήσουν μαζί σου πάνω στις άγιες Γραφές, μήν **επιμένεις**.

Όποιος έχει ταπείνωση, έχει και απλότητα· και όποιος έχει απλότητα, δέν περιεργάζεται τά κρίματα τοῦ Θεού. Τά δέχεται μέ πίστη. Καί αρκείται στις έννοιες - γνώσεις, πού ή πίστη τοῦ αποκαλύπτει.

Ό Θεός δέν θά μας ζητήσει λόγο, γιατί δέν έγιναν θεολόγοι, άλλα γιατί δέν φροντίσαμε γιά τόν εαυτό

μας. Καί αν αναζητεί τήν σωτηρία του, όχι μόνο δέν θά τόν εγκαταλείψει, άλλα θά τοῦ αποκαλύψει και τά μυστήρια της οικονομίας Του. Ό νους, πού έχει φωτισθή μέ τό Φώς τοῦ Θεοῦ, γίνεται, ανάλογα μέ τόν βαθμό της πίστεως του, επάνω από κάθε μάθηση πού προσφέρουν τά βιβλία. Γιατί ό νους ανακάλυψε τήν μάθηση* και όχι ή μάθηση τόν νοῦ.

4. Πνευματική προκοπή

Μαθητής: Γιατί, πάτερ, ενώ πέρασαν πέντε ολόκληρα χρόνια από τότε πού ήρθα στό μοναστήρι, πέντε χρόνια γεμάτα σκληρούς αγώνες νά διορθώσω τόν εαυτό μου, τώρα αντιλαμβάνομαι ότι συμβαίνει τό άκρως αντίθετο; "Όπ δηλαδή, έγιναν χειρότερος πράγμα πού τό μαρτυρούν οί απερίσκεπτες ενέργειες μου, ή παγωμένη καρδιά μου και ή δειλία μου;

Γέρον: Πολύ λίγοι είναι εκείνοι, πού, μέσα σέ λίγο χρονικό διάστημα, πέταξαν ψηλά στους πνευματικούς αιθέρες μέ τά φτερά της πίστεως και τών αρετών, ή πού αισθάνθηκαν μέσα τους τήν αιώνια επαγγελία της μακάριας ελπίδος και τόν αρραβώνα της μελλούσης δόξης. Λίγοι είναι εκείνοι, πού, μετά από αδιάκοπους αγώνες, γεύθηκαν μυστικά, μέσα τους, τήν μελλοντική παρηγοριά και ανταμοιβή· ή πού όσφράνθηκαν τά άνθη τών αγαθών έν Χριστώ έργων τους, τά όποια παρέχουν τήν ελπίδα μιας πλούσιας εσοδείας στον αμπελώνα τοῦ Κυρίου, στό ουρανό.

Μά υπάρχουν και άλλοι, πού δέν θά αξιωθούν ποτέ νά γευθοῦν κάτι από αυτά. Σέ όλη τους τήν επίγεια ζωή. Επειδή έτσι τό θέλει ό επουράνιος Πατέρας μας.

Πού πάντοτε μας δίδει, όσα είναι για τό συμφέρον μας. Γιατί έμεις είμαστε νήπια. Καί δέν μπορούμε νά ένοηώσωμε τά κρίματα Εκείνου, πού κυβερνά τόν κόσμο, ολόκληρο. Καί έτσι, Τοῦ ζητάμε πράγματα, πού, αν καί θά μπορούσαν νά υπηρετήσουν τήν σωτηρία μας, εμάς θά μας έβλαπταν, γιατί θά τά χρησιμοποιούσαμε κατά τρόπο επιζήμιο. Γι' αυτό, ό στοργικός Πατέρας μας δέν μας αφήνει νά γευθούμε όλα τά χαρίσματα Του πού συντελούν στην σωτηρία. Επειδή μπορεί νά μάς γίνουν αιτία απώλειας!

Τί θά γινόταν, αν ό Θεός, πού όλα τά γνωρίζει, εκπλήρωνε τόν κάθε μας πόθο;

Έγώ νομίζω, χωρίς όμως νά είμαι καί σίγουρος γι' αυτό, ότι τότε όλος ό κόσμος θά χανόταν! Ό Θεός δέν απορρίπτει τίς προσευχές τών εκλεκτών Του. Μά καί δέν εκπληρώνει όλα τά αιτήματα τους. Καί αυτό, επειδή φροντίζει νιά όλα μέ τόν πιό καλό τρόπο.

Καί μή ξεχνάς ποτέ, ότι **οι άνθρωποι πού ζουν, χωρίς νά προσέχουν ίόν εαυτό τους**, δέν γίνονται ποτέ άξιοι νά τους έπισκεφθή ή χάρη τοῦ Θεού. Καί αν ποτέ βρεθούν άξιοι τέτοιων δωρεών, χάρις στην αγάθότητα τοῦ Θεού καί μόνο, τούτο συμβαίνει **λίγο πρίν από τό τέλος τής ζωής τους**.

Λές, ότι δέν έχεις κάμει **καμμιά πνευματική προκοπή** μέχρι τώρα, επειδή αυτό διαπιστώνεις!

Δέν έχεις δικιο. Μόνο τά αισθήματα αυτά μπορούν νά σπείρουν **τήν αληθινή ταπεινώση** μέσα στην καρδιά σου. Καί όταν αποκτήσεις **πραγματική συναίσθηση**, ότι στερείσαι καρπών πνευματικών, **τότε μόνο θά τό καταλάβεις** καλά όη πρέπει νά καταβάλεις αμείωτη προσπάθεια νά βιάσεις τόν εαυτό σου, χάριν τοῦ Χριστού.

"Όταν διαπιστώνωμε, ότι υστερούμε σέ αρετές· όταν δηλαδή δέν έχωμε καλή ιδέα για τόν εαυτό μας — νά μή τό ξεχνάμε ότι αυτό καί μόνο έχει τήν δύναμη νά ελκύσει επάνω μας τό εύσπλαγχο όμμα τοῦ Θεού. Καί τότε ό Θεός θά μάς δώσει ελπίδα. Καί θά μάς ενδυναμώσει εναντίον **τοῦ ψυχοφθόρου** πνεύματος τής απογνώσεως.

Όταν δέν έχουμε επιτυχία στίς αρετές, άλλος δρόμος για τήν σωτηρία μας από τήν ταπεινώση δέν υπάρχει. Η υπερηφάνεια, ακόμη καί όταν είναι ενωμένη μέ αρετές, είναι μισητή στον Θεό. Καί αντίθετα. **Άκόμη καί μία μόνο ταπεινή σκέψη μας**, δέν θά τήν λησμονήσει ποτέ!

5. "Ελλειψη πίστewος στον πνευματικό

Μαθητής: Έχω χάσει τήν εμπιστοσύνη μου στίς συμβουλές σας. Οί οδηγίες σας έχουν παύσει νά επηρεάζουν τήν καρδιά μου. Καί όλα μού φαίνονται δύσκολα καί ακατόρθωτα! Πώς μού συνέβη αυτό;

Γέρων: Τήν εμπιστοσύνη τήν έχασες **εξαιτίας τής καχυποψίας σου!** Καί τόν σεβασμό, **από τήν εξοικείωση!** Οί συμβουλές μου δέν σέ επηρεάζουν πιά, επειδή μέ ακούς **μέ πνεύμα περιέργειας!** Νομίζεις ότι πηδάω απότομα **από τό ένα θέμα στό άλλο**· καί ότι απαντώ σέ όλα τά ερωτήματα σου **μέ τρόπο απλοϊκό.**

"Άφησε τήν περιέργεια! "Άφησε τήν παρρησία! Νά έχεις μετριοφροσύνη. Καί νά βάλεις βαθιά μέσα σου, ότι εκείνος πού σέ καθοδηγεί είναι ό Θεός. Μήν είσαι υψηλόφρων. Φύλαξε τήν απλότητα τής υπακοής. Καί τότε θά νοιώσεις μέσα στην καρδιά σου κάτι τό πολύ

διαφορετικό. "Αν δεν τὴν ἔχεις αὐτὴν τὴν ἀπλότητα, ἀπόκτησε τὴν: Μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχεις ἐμπιστοσύνη στὸν εαυτὸ σου. Μὲ τὸ νὰ θυμάσαι τὸν σκοπὸ, γιὰ τὸν ὁποῖο ἦρθες ἐδῶ. Μὲ τὸ νὰ θυμάσαι τὴν ζέση καὶ τὴν ψυχικὴ διάθεση πού εἶχες στὴν ἀρχή, τότε πού ἐπισκέφθηκε τὴν καρδιά σου ὁ Θεός. *Αὐτὴ ἢ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Υψιστου.*

Γιὰ ἐκείνον πού βρίσκεται σέ υπακοή, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος **τίποτα** **δεν** **εἶναι** **δύσκολο**. Ἡ ἀληθινὴ αὐταπάρνηση κάνει πάντοτε εὐκολο τὸν ζυγὸ τῆς σωτηρίας. Καὶ ἐπειδὴ οἱ πειρασμοὶ δὲν ξεπερνοῦν ποτέ τίς δωρεές τοῦ Θεοῦ, ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ σωθῆ, μπορεῖ (μὲ τὴν δύναμη τοῦ Ὀνόματος Ἐκείνου πού δίνει σέ ὅλους δύναμη, δηλ. τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ!) ὅλα νὰ τὰ κάμει. Καὶ αὐτὸ εἶναι μιά τόσο ιερὴ ἀλήθεια πού, ὅποιος διαθέτει ἔστω καὶ λίγη ζωντανὴ πίστη, ποτέ δὲν θὰ τὴν ἀμφισβητήσῃ. **Τοῦ ὀλιγόπιστου, ἀκόμη καὶ τὸ ελάχιστο μῶριο σκόνῃς, τοῦ φαίνεται βουνό!** Αντίθετα, τοῦ πιστοῦ ὅλα τοῦ φαίνονται ἄπλα. Γιατί, ὅποιος ἔχει πίστη, μπορεῖ νὰ μετακινήσῃ ἀκόμη καὶ ολόκληρα βουνὰ πειρασμοῦς.

6. Το γέλιο

Μαθητής: Τί πρέπει νὰ κάνω, ὅταν βρίσκωμαι μὲ κάποιον ἀπὸ τους μεγαλύτερους πατέρες τῆς μονῆς καὶ ξαφνικά παρεμβάλλει στὴν συζήτηση κάπ, πού, ὅταν τὸ ακούσει, κανεὶς **δύσκολα** **μπορεῖ** **νὰ συγκρατηθῆ** νὰ μὴ γελάσει;

Γέρον: Ὅσον ἀφορὰ τὰ λόγια τους, νὰ σκέφτεσαι ὡς ἔξης:

— Ἐγώ, μὲ τὴν φτωχὴ μου ἀντίληψη, δὲν καταλαβαίνω, γιατί τὸ εἶπαν αὐτό. Ἀφοῦ λοιπόν, δὲν ξέρω γιατί, δὲν πρέπει νὰ γελώ!

Καὶ ἀν **ἄθελα** σου σοῦ συμβῆ νὰ γελάσεις, κατηγορήσῃ τὸν εαυτὸ σου. Καὶ θυμήσου τὰ σοφὰ λόγια τῶν **αγίων Πατέρων, ὅτι τίποτε δὲν σπάζει τὴν αλυσίδα των ἀρετῶν καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης, ὅσο τὸ γέλιο καὶ τὰ ἀστεία**. Ὅπως ἀκριβῶς, ὅταν ἀνοίγεις διάλογο μὲ τους **ἀκάθαρτους λογισμοῦς**, φυγαδεύεται ἡ θεία χάρις, ἔτσι καὶ **ὅταν γελάς**, ἀπομακρύνεται ὁ Φύλακας "Ἄγγελος.

Οἱ ἀρετές παύουν νὰ εἶναι ἀρετές, ὅταν ἡ κάθε μιά ἀπ' αὐτές συνδέεται μὲ κάποιο πάθος. Γιατί τότε κάθε δυνατότητα ἐπιτυχίας καταστρέφεται. Ὁ Σωτήρας μας ὠρίσε αἰώνια καταισχύνη γιὰ ἐκείνους **πού τὸ ρίχνουν στὰ ἀστεία: Οὐαί οἱ γελῶντες νυν** (Λουκ. 6,25)!

7. Σαρκικοί πειρασμοὶ

Μαθητής: Πῶς μπορῶ νὰ ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τους ἰσχυροὺς ἐρεθισμοῦς τῶν σαρκικῶν μου ἐπιθυμιῶν;

Γέρον: Φρόντισε νὰ ἔχεις **φυλακὴν νοῦς καὶ αἰσθήσεων**. Μὴ μιλάς ποτέ ἀπερίσκεπτα. Καὶ νὰ ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ τὴν αἰτία τοῦ πειρασμοῦ ὅσο πιὸ γρήγορα μπορεῖς. Μόλις ἔρχεται στὸ νοῦ σου, νὰ συγκρατεῖς τους λογισμοῦς σου. Μὴ τους ἀφήνεις ἀχαλίνωτους. Ἡ αυτοκυριαρχία εἶναι πολὺ ωφέλιμη.

Μὰ ἀκόμη πιὸ ωφέλιμο εἶναι, νὰ φέρεσαι μὲ πολλὴ προσοχή. Σέ ὅλα. Καὶ, πρῶτα ἀπ' ὅλα, νὰ παρακαλεῖς τὸν Παντοδύναμο Κύριο, **νὰ** σέ λυτρῶναι ἀπὸ τίς ἐπιθέσεις, αὐτοῦ τοῦ πάθους. Γιατί εἶναι **τό ἀγριώτερο**

άπό όλα. Γιατί **άπό μόνος** του ό άνθρωπος δέν μπορεί νά τό ξερριζώσει.

Μά όταν ή διάθεση μας είναι αγαθή, **ό πολυεύσπλαγγνος Θεός** κατευνάξει τίς φλόγες του πάθους αυτού.

8. Πόλεμος εναντίον της σαρκός

Μαθητής: "Όταν απατηλοί ρυπαροί λογισμοί μου αιχμαλωτίζουν τόν νού, πώς θά μπορέσω νά απαλλαγώ άπ' αυτούς;

Γέρον: Κατέβα μέ τόν νού σου στον φδη. Καί έκεϊ, ρίξε μέ τό φώς τών άγιων Γραφών, μιά ματιά στους **σαρκολάτρες**. Καί σκέψου: Είσαι σίγουρος, όπi προτιμάς τήν αιώνια καταδίκη μέ αντάλλαγμα τήν πρόσκαιρη καί **στιγμαία γλύκα** της αμαρτίας; Θυμήσου, όπi είσαι θνητός. Καί παρακάλεσε ταπεινά τόν Θεό. Γιατί Έκείνος είναι **ό ελευθερωτής μας** άπό τά πάθη. Παρακάλεσε Τον νά σβήσει τά βέλη της σαρκός, τά πεπυρωμένα, πού ό εχθρός τά στρέφει ακατάπαυστα εναντίον του νόμου του νοός καί του πνεύματος. Μή ξεχνάς, **όπi χωρίς τήν δύναμη Του** δέν μπορούμε νά κάνουμε, **ούτε τό ελάχιστο καλό.**

9. Μνήμη σφαλμάτων

Μαθητής: Πώς πρέπει νά αντιμετωπίζω τους λογισμούς πού μέ εξωθούν **νά κρίνω τόν πλησίον μου**, καί μάλιστα **έκείνον που μέ προσβάλλει;** Ή συμπεριφορά του μου φαίνεται γεμάτη θράσος. Καί άσύμφωνη μέ τήν έν Χριστώ κλήση μας. Καί προφανώς θίγει καί

άλλους αδελφούς. Όταν λοιπόν τά βλέπω αυτά, **ερεθίζομαι!** Καί χάνω τήν ειρήνη. Καί όταν δέν έχω εσωτερική ειρήνη, **υποφέρω.** Αισθάνομαι βάρος στην ψυχή μου.

Γέρον: Όταν σέ προσβάλλουν λογισμοί, πού σέ εξωθούν, νά κατακρίνεις τόν πλησίον σου, για κάτι πού σοϋ έκαμε, καί ή ψυχή σου γεμίζει ταραχή καί διάθεση εκδίκησης, τότε νά συγκρίνεις τήν κατάσταση πού βρίσκεσαι, μέ τήν κακία πού αντιμετώπισε ό Σωτήρας μας Χριστός.

"Αν Έκείνος, ό Μεγάλης Βουλής "Αγγελος, ό Υιός του Θεοϋ, πού δέν έγνώρισε αμαρτία, **υπόμεινε τόσο μεγαλόψυχα** τήν κακία μας, **πόσο περισσότερο, θά πρέπει νά υποφέρουμε μεγαλόψυχα** τίς διάφορες θλιβερές περιστάσεις, έμεΤς, **άνθρωποι αμαρτωλοί, άξιοι κάθε τιμωρίας;**

Μά δέν πρέπει νά περιορισθούμε σ' αυτό! Πρέπει νά πάμε **λίγο πιο πέρα:** Νά καταδικάσωμε τόν εαυτό μας. Τότε **μέ όπλο** τήν αυτοκριτική, τόν αυτοέλεγχο, θά δώσωμε μιά γερή μάχη μέ τόν πολέμιο της ψυχής μας, τόν νοητό Φιλισταίο, πού κλέπτει τήν θεοειδή κιβωτό της ψυχής μας. Καί θά τόν νικήσωμε. Παράλληλα θά πρέπει, εκείνον πού μάς αδικεί, **νά τόν θεωρούμε ενεργέτη μας.** Γιατί δέν είναι, παρά ένα **όργανο,** μέ τό όποιο ό Θεός οικοδομεί τήν σωτηρία μας.

Ναί. Έκείνους πού μάς αδικούν, πρέπει νά τους **ευγνωμονούμε'** νά τους θεωρούμε **ενεργέτες.** Καί όταν σιγά-σιγά μάθωμε τόν εαυτό μας νά έχει αύτομεμφία, τότε σιγά-σιγά, χωρίς νά τό καταλάβωμε, θά προκόψωμε καί στό νά κατακρίνωμε μέσα μας τόν εαυτό μας.

• Τότε ή καρδιά μας, μέ τήν άνωθεν βοήθεια, θά μαλακώσει Καί θά γίνει πραεία.

• Τότε ό άνθρωπος γίνεται **δοχείο** της χάριτος τοῦ Θεοῦ καί της πνευματικῆς ειρήνης.

• Τότε ή ψυχή θά αισθάνεται **μιά τέτοια ειρήνη, πού δέν θά τήν χάνει ποτέ**, οὔτε τότε πού θά βρίσκεται σέ θλίψη.

Αυτήν είναι ή ειρήνη πού φωτίζει τόν νοῦ τοῦ αγωνιστή. Ἡ αυγή της πνευματικῆς πραότητος θά απλώσει τίς άκτίνες της μέσα στον νοῦ του, στά λόγια καί στην διάνοια του. Καί τότε, θά άπωθει τό κακό πιά εύκολα. Καί θά αφοσιώνεται σέ εκείνα πού αφορούν τήν σωτηρία. Καί τότε εκείνα, πού τόν δυσαρεστούν, θά τοῦ είναι **ευχάριστα- θά τοῦ δίδουν χαρά.**

10. Ἄναισθησία

Μαθητής: Τί πρέπει νά κάνω, γιά νά **μαλακῶν**ω τήν καρδιά μου όταν είμαι ερεθισμένος ή παραδομένος **στην αναισθησία**, καί καμία ιερή σκέψη δέν μπορεί νά μέ επηρεάσει;

Γέρον: Πρέπει νά **άπομονωθῆς. Καί νά βιάσεις τόν εαυτό σου σέ προσευχή.** Καί Όταν πιά τά κύματα της αναισθησίας θά έχουν κάπως γαληνέψει, **νά αναζητήσεις τήν αιτία της πνευματικῆς αυτής παγωνιάς.** Καί αν διαπιστώσεις ότι κάποιο πάθος ξεσηκώθηκε μέσα σου, δίωξε το! Μά αν σέ έχει κυριέψει ή σκληρότητα γιά λόγους πού σύ δέν μπορείς νά τους καταλάβεις, **παράκάλεσε όσο πιά πολύ μπορείς τόν Πανταχού Παρόντα,** νά εξαλείψει Αυτός, μέ τήν χάρι Του, κάθε αιτία απιστίας, πού είναι τό ολέθριο βλάστημα της **αναισθησίας.**

11. Θερμαίνοντας τήν ψυχή

Μαθητής: Πώς μπορεί ή ψυχή νά **θερμανθῆ**, όταν έχει πιά παγώσει;

Γέρον: **Μέ τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ. Μέ τήν προσευχή.** Καί μέ τήν ταπεινή καί ευγνώμονα διάθεση έναντι τοῦ Θεοῦ· σέ όλα ὄχι μόνο στά **έξω** άλλα καί στά **έσω.**

12. Ματαιοδοξία

Μαθητής: Αισθάνομαι, ότι μέσα μου δέν έχω απλώσ μιά ροπή προς τήν ματαιοδοξία, άλλα **πλήρη κυριαρχία** της ματαιοδοξίας. Θέλω, νά απαλλαγώ από αυτήν. Πώς θά τό κατορθώσω;

Γέρον: Θά τό κατορθώσεις, **μόνο αν συνεχίσεις,** νά **έχεις ειλικρινή υπακοή- αν δέν προσπαθείς νά προδιαθέτεις (μέ δεξιotechνια!) τους μεγαλύτερους σου** νά συμφωνούν μέ τό θέλημα σου **αν πάψεις** νά αγωνίζεσαι νά στρέψεις τήν προσοχή τους, νά προσέχουν εσένα καί μόνο' καί **αν τέλος σκεφθῆς,** πόσο είσαι μηδαμινός μπροστά στον Θεό. Μόνο τότε, μέ τήν χάρι Του, θά μπορέσεις σιγά-σιγά, νά απαλλαγῆς από τό πάθος αυτό της ματαιοδοξίας.

Μήν ξεχνάς, ότι συχνά τό πάθος αυτό εξακολουθεί νά ταλαιπωρεί τόν άνθρωπο από τά νειάτα μέχρι καί τά βαθιά γεράματα. Καί καμιά φορά, μέχρι καί τόν τάφο. Καί **βασανίζει** όχι μόνο αυτούς πού βασανίζονται από τά πάθη τους καί εκείνους πού άρχισαν νά προκόβουν στην αρετή, άλλα **καί τους τελείους.** Γί αυτό επάνω από όλα χρειάζεται, νά έχωμε **νήψη.** Μόνο ό απαθής Θεός μπορεί νά **ξερριζώσει** τό πάθος αυτό.

13. Μελέτη των Αγίων Γραφών

Μαθητής: "Όταν μελετώ τις αγίες Γραφές, σημειώ-
νω τά πιό σπουδαία χωρία. Νά τό κάνω αυτό ή όχι;
Είναι ωφέλιμο;

Γέρον: Ό γέροντας μου, στον όποιο είχα παρα-
δώσει ολοκληρωτικά τόν εαυτό μου επί 20 χρόνια, αυτό
μοϋ τό απαγόρευε. Οι σημειώσεις πού κρατείς, αργά ή
γρήγορα θά γεννήσουν μέσα στην καρδιά σου ιόν
σπόρο της ύψηλοφροσύνης, πού όδηγεϊ στην πανόλε-
θηρη υπερηφάνεια. Αυτό τό έχει διδάξει ή πεΤρα.

"Όταν ό Θεός της ειρήνης καταυγάσει τήν μνήμη
σου μέ τό αληθινό Του φώς, τότε θά τά θυμάσαι όλα.
Χωρίς νά σημειώνεις, πού βρίσκονται ορισμένες περι-
κοπές καί ποιος είναι ό σκοπός τους. Ό νους, πού
φωτίζεται από τήν θεία χάρη, βρίσκει εύκολα μέσα στίς
άγιες Γραφές εκείνα πού μας χρειάζονται για τήν σωτη-
ρία μας.

Ή αγία Γραφή, μας εδόθη από τόν Θεό σάν οδη-
γός μας: για τήν προκοπή μας. Καί γι' αυτό, δεν κάνουν
όλα τά λόγια της για Όλους. "Άλλα αφορούν εκείνους
πού βρίσκονται στην εξουσία. "Άλλα εκείνους πού βρί-
σκονται σέ υπακοή. "Άλλα αφορούν τους προχωρημέ-
νους σέ ηλικία. "Άλλα τους μεσήλικες. Καί άλλα τους
νέους. "Άλλα είναι για τους μοναχούς. "Άλλα για τους
λαϊκούς. "Άλλα για τους εγγάμους. "Άλλα για τους παρ-
θένους. Τόν λόγο τού Θεού, πρέπει νά τόν μελετάς μέ
απλότητα. Πρέπει νά παρακαλείς τόν πάνσοφο Θεό,
νά τόν έγχαράξει βαθιά μέσα στην ψυχή σου. Καί τότε
θά τόν τηρείς ταπεινά. Τότε θά γίνεις κατά Θεόν σο-
φός. Καί θά τά θυμάσαι όλα.

14. Διόρθωση τού αδελφού

Μαθητής: "Όταν βλέπω ένα αρχάριο νά είναι α-
πρόσεκτος στίς ενέργειες του, ή νά πράττει κάπι τό α-
νάρμοστο, νά τόν διορθώνω;

Γέρον: "Αν θέλεις νά θεραπεύσεις τόν εαυτό σου·
άν δεν έχεις ευλογία από τόν ηγούμενο σου· αν σύ
δεν τά έχεις ακόμη νικήσει τά πάθη σου, μήν ανακα-
τεύσαι! Δεν είναι δουλειά δική σου. Σιώπα! Ό καθέ-
νας στήκει ή πίπτει ενώπιον τού Κυρίου Του. Σύ φρόν-
τιζε, νά μή γίνεσαι πρόσκομμα στον αδελφό σου. Ία-
τρέ, θεράπευσον σεαυτόν.

15. Ό κανόνας τό Σαββάτο

Μαθητής: Πρέπει τό Σάββατο νά κάνω τόν κανόνα
μου;

Γέρον: Πρέπει. Έκτός βέβαια, από τίς μεγάλες
εορτές καί τίς ημέρες πού γίνεται αγρυπνία. Τότε νά
κάνεις μόνο μικρές μετάνοιες. "Όχι εδαφιαίες.

16. Ό κανόνας

Μαθητής: Όταν, λόγω απουσίας ή διακονήματος,
δεν βρίσκω ώρα νά κάμω τόν κανόνα μου, παρά μόνο
πολύ αργά τό βράδυ, τί πρέπει νά κάμω;

Γέρον: "Αν απουσίαζες, ή είσαι πολύ κουρασμέ-
νος, ξεκουράσου! "Άφησε τόν κανόνα σου. Ταπεινώ-
σου. Καί μήν ανησυχείς.

Μά όταν τό διακονημά σου είναι μέτριο, προσπά-
θησε όσο μπορείς νά τόν κάνεις τόν κανόνα σου. Μέ

συνέπεια. Καί θά έχεις πολλή ωφέλεια. Αυτό νά τό κάνεις μέχρι τίς δέκα ή ώρα τό βράδυ. Μά αν ή ώρα αυτή έχει περάσει, τότε περιορίσου νά διαβάσεις μέ προσοχή τίς βράδυνες προσευχές πρό τοῦ ὕπνου· καί ξεκουράσου. Λέγε τήν προσευχή τοῦ Ἰησοῦ μέχρι νά ἀποκοιμηθῆς. Ἐτσι, θά εἶσαι καλύτερα προετοιμασμένος καί γιά τόν Ὁρθρο καί γιά νά συνεχίσεις τήν ἄλλη ημέρα τό διακόνημά σου. "Αν βέβαια θελήσει ὁ Θεός νά σηκωθῆς.

Αυτά ισχύουν μόνο γιά τους δοκίμους.

17. Νίκη των παθῶν

Μαθητής: Θέλω πολύ νά διορθώσω τόν εαυτό μου. Μά ή λαχτάρα τῶν παθῶν μέ **εμποδίζει**. Τί μπορώ νά κάνω, γιά νά τά νικήσω;

Γέρον: Ἐπίμενε στον πόθο σου. Καί ὁ Θεός θά σέ ελεήσει. Θά σοῦ δώσει κατά τήν καρδίαν σου. Ἄρχή καί πηγὴ τῶν ἀρετῶν εἶναι ή δική μας διάθεση- ὁ πόθος μας νά κάνουμε τό καλό. Κανείς δέν μπορεί νά νικήσει τά πάθη μόνος του. Αυτό εἶναι ἔργο της δεξιᾶς τοῦ Ὑψιστου· ἐνέργεια της δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Ἐμεῖς πρέπει νά φροντίσουμε νά διατηροῦμε ἀνόθευτη τήν καλή διάθεση πού μας ἔδωκε ὁ Θεός. Κάνοντας την ἔργο, δέν κάνομε τίποτε περισσότερο, ἀπό τό νά δείχνουμε, *ὅτι* θέλομε νά φθάσουμε στην γη της ἀπάθειας. Ὁ μόνος πού μπορεί νά υλοποιήσῃ τόν πόθο μας αυτόν, εἶναι ὁ Θεός. Συνεπῶς, ἀν ἐπιθυμῆς νά ἀναστηθῆς ἀπό τό **μνήμα** τῶν παθῶν, κάνε το μεριμνά σου, αυτό νά τό θυμάσαι πάντοτε- καί νά τό μελετάς. Καί φρόνιζε νά ενεργεῖς σωστά. Μέ ζήλο. Καί μέ ἐλπίδα στον Θεό. Καί θά σωθῆς.

18. Προσοχή καί προσευχή

Μαθητής: Πῶς μπορῶ νά ἀπαλλαγῶ ἀπό τόν μετωρισμό τοῦ νοῦ κατά τήν ώρα της προσευχῆς;

Γέρον: "Ὅταν προσεύχεσαι μέ τά χεῖλη, νά προσεύχεσαι καί μέ τόν νοῦ. Καί θά τό ἐπιτύχεις, ὅταν κλείνεις τόν νοῦ μέσα στό νόημα τῶν λόγων της προσευχῆς.

"Αν ἐνοχληθῆς ἀπό κάποιο λογισμό, μόλις τό ἀνληφθῆς, ὅτι ἐφυγε ή προσοχή σου ἀπό τήν προσευχή, διπλασίασε τήν προσοχή σου στην προσευχή. Κάνε το αυτό συνεχῶς. Καί θά αἰσθανθῆς ωφέλεια.

Ἡ σταθερότητα τοῦ νοῦ στην προσευχή, ἐλκύει τήν ἐνέργεια της θείας χάριτος.

19. Ἡ οκνηρία

Μαθητής: Ἡ οκνηρία μέ ἔχει δέσει γιά τά καλά πῶς θά ἀπαλλαγῶ ἀπ' αυτήν;

Γέρον: "Αν τήν πολεμήσεις χλιαρά, ποτέ δέν θά τήν νικήσεις ποτέ. Μά ἀν ἐξεγερθῆς ἐναντίον της μέ σταθερή ἀπόφαση, μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἔστω καί μέ λίγο εσωτερικό πόνο, θά νικήσεις. Τό γνῶρισμα τοῦ καλοῦ ἀθλητή εἶναι, ὅτι νικάει. "Ὅσο καί ἀν εἶναι ὁ ἀντίπαλος σκληρός. Εκείνος πού γυρίζει τήν πλάτη του, εἶναι δειλός καί ράθυμος.

Ὁ καθένας μας οφείλει νά **επαγρυπνεί**, μέχρι καί τήν τελευταία του στιγμή. Διαφορετικά τήν ἔσχατη ἡμέρα θά ἀκούσει τά φοβερά ἐκεῖνα λόγια: «Δούλε πονηρέ καί οκνηρέ» (Ματθ. 25,26)!

Σέ κάποιο σημείο ή αγία Γραφή απευθύνεται: «τώ

νικῶντι» (Αποκ. 2,7) καὶ ὄχι «τῶ νικῆσαντι». Γιατί ἡ νίκη εναντίον τοῦ ἐχθροῦ μας δέν ολοκληρώνεται. Ποτέ δεν θά μπορούσαμε νά τόν θέσωμε κάτω ἀπό τήν εξουσία μας. Καί τό στεφάνι της νίκης τό δίνουν μόνο σε νικητές. Σ' εκείνους πού μπαίνουν στον αγώνα μέ σταθερή ἀπόφαση νά πολεμάνε μέχρι τήν τελευταία τους πνοή. Σ' εκείνους πού ποτέ δέν πετάνε τά ὄπλα τους στην ἀκρη. Σ' εκείνους πού, ἔστω κι αν εἶναι αιχμάλωτοι, δέν παραδίδουν ποτέ τήν καρδιά τους στον ἐχθρό.

Ένας τέτοιος ἄνθρωπος, ἀκόμη καί αν δέρεται ἀπό τόν ἐχθρό, ποτέ δέν μειώνει τόν ἱερό ζήλο. Ὅσο καί αν υποφέρει, δέν παύει νά ἔχει ἐλπίδα. Θυσιάζεται γενναίψυχα. Καί γι' αὐτό προκόβει καί στεφανώνεται. Επειδή ἔχει προαίρεση σωστή. Επειδή ἔδειξε θάρρος. Ἐτσι ἔγινε ἄξιος τῶν ουρανίων αγαθῶν.

20. Ἀπόγνωση

Μαθητής: Πῶς μπορῶ νά ἀπαλλαγῶ ἀπό τό πνεύμα της ἀπόγνωσης, πού μέ καταπνίγει;

Γέρω: Τό γεγονός ὅτι σέ βασανίζει λογισμός ἀπόγνωσης, δείχνει ὅτι ἔχεις προσκολληθῆ σέ κάτι μέ δικό σου θέλημα. Ἄν πάψεις νά καθοδηγεῖς τόν εαυτό σου, καί αρχίσεις νά τά κάνεις ὅλα μέ εὐλογία, τότε θά εὐρεῖς καί τήν εἰρήνη της ψυχῆς καί ὅλους τους καρπούς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀπό τήν στιγμή πού θά αφήσεις τό δικό σου θέλημα, δέν θά νιώσεις ποτέ πιά τό πυκνό σκοτάδι τῆς ἀπόγνωσης. Ἀκόμη καί τά ἀγριότερα κύματα τῶν παθῶν θά ηρεμήσουν. Καί στην θέση τους θά ὑψωθῆ ἡ καθαρότητα τοῦ νου, ἡ γαλήνη

τῶν λογισμῶν, καί ἡ πραότητα. Καί τότε ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ πού φωτίζει τους νοερούς οφθαλμούς, θά ἔλθει καί θά κατοικήσει μέσα στην ψυχὴ σου.

Ἄν φροντίσεις καί ἀγρυπνεῖς γιά τήν πνευματικὴ σου ωφέλεια, θά γίνεις σάν τίς φρόνιμες παρθένες. Καί θά εἰσέλθεις στον νυμφῶνα τοῦ ἀθανάτου Νυμφίου.

Ἴδού, ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός! Πρόσεχε, νά μὴ βαρύνει τότε ἡ καρδιά σου μέ τήν ἀπόγνωση.

Νά δοξολογεῖς τόν Κύριο, πρὶν ἀνατεῖλει ὁ ἥλιος. Μὴ τό ξεχνάς! Καί ἂν θέλεις νά σωθῆς, νά βαδίζεις στό ὄνομα τοῦ Κυρίου τόν δρόμο τῆς αὐταπάρνησης. Ἡ ἀπόγνωση, καταστρέφει τους καρπούς τῶν πνευματικῶν κόπων. Ἀκόμη καί τῶν ἠιῶ μεγάλων ἀνδρῶν. Μά δέν ἔχει καθόλου θέση στον ἀπλό υποτακτικό, πού ἀρνήθηκε τόν εαυτό του μέ ἐλπίδα στον Θεό. Αὐτόν, τί θά μπορούσε νά τόν φέρει σέ ἀπόγνωση; Γιά αὐτόν, «τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἶ ῥομφαῖαι εἰς τέλος» (Ψαλ. 9,6).

21. Μοναχικὴ κουρά καί μοναχικὸ σχῆμα

Μαθητής: Ἐχω ἀκούσει, ὅτι ἔγινε πρόταση γιά ὀρισμένους ἀδελφούς, νά καροῦν μοναχοί, παρ' ὅτι ἤρθαν στό μοναστήρι μετά ἀπό ἔμενα. Κι ἐγὼ θέλω νά λάβω τό ἀγγελικὸ σχῆμα. Μά ἐμένα ὁ ηγοούμενος δέν μέ ἐπρότεινε ἀκόμη. Καί γι' αὐτό εἶμαι πολὺ στενοχωρημένος. Αἰσθάνομαι πῶς ἔχω ἀποτύχει. Πῶς θά μπορέσω νά ξαναβρῶ τήν ψυχικὴ μου εἰρήνη, πού τήν ἔχασα ἐξαιτίας αὐτοῦ τοῦ πειρασμοῦ;

Γέρον: Πρώτα, πρέπει να υποταχθής με ταπεινώση στο θέλημα του Θεού, χωρίς να το εξετάζεις. Η απόφαση του ηγουμένου εκφράζει το θέλημα Εκείνου, που τα εξουσιάζει όλα. Γι' αυτό και όποιος δεν υποτάσσεται στο θέλημα του ηγουμένου, δεν υποτάσσεται στο θέλημα του Θεού. Και όποιος δεν υποτάσσεται στο θέλημα του Θεού, άδικητ τον εαυτό του. Πρώτα, γιατί έτσι χάνει την θεία χάρη. Και έπειτα, γιατί γεμίζει με το φθοροποιοό πνεύμα της θλίψεως με ακαταστασία και με κάθε είδους ανώφελες ενασχολήσεις - που καταντούν αρρωστημένες καταστάσεις.

Έκείνους, που έπροτιμήθηκαν για κουρά πριν από σένα, να τους θεωρείς πιο άξιους. Και αφού τό θέλεις να λάβεις και σύ τό εξωτερικό αγγελικό σχήμα, φρόνησε να γίνεις άγγελος εσωτερικά. Γιατί αν δεν γίνεις εσωτερικά μοναχός, και γίνεις μόνο εξωτερικά μοναχός, τί θά σε ωφελήσει;

Μιμήσου, όσο πιο πολύ μπορείς τον τρόπο ζωής των παλαιών άγιων Πατέρων. Και να μή τό ξεχνάς. "Όπ ό παντοδύναμος Θεός μάς κυβερνά όλους. Και θέλει να μάς σώσει όλους.

Τόν ηγούμενο να τόν σέβασαι. Και να τόν θεωρείς όργανο του Θεού, που εκτελεί τό άγιο και προγνωστικό θέλημα Του. "Αν αυτό, τό πιστεύεις, δεν θά πλησιάσεις ποτέ τόν ηγούμενο απερίσκεπτα.

Πώς τολλάμε, να έχωμε ταραχή έναντι του Κυρίου μας 'Ιησού Χρίστου, την σηγή που έχωμε υποχρέωση να έχωμε ειρήνη με εκείνους, που την ειρήνη την μισούν και δεν την αναζητούν ποτέ; "Ω πόσο πρέπει να είμαστε ταπεινοί και υπάκουοι!

'Αφού ό Θεός βλέπει την καρδιά μας, και προγνωρίζει όλες τις μελλοντικές μας ενέργειες και τά έσχατα μας, επιτρέπεται έμεις να έχωμε αμφιβολίες, δη Εκείνος, ό Πανάγαθος, δεν θά τά φροντίσει όλα για τό συμφέρον μας; "*Όπου Θεός βούλεται, νικάται φύσεως τάξις.* Γιατί ή χάρη του Θεού είναι, χωρίς αμφιβολία, πάνω άπ' όλη την σοφία και την δύναμη του κόσμου τούτου. Ό, π λέει και θέλει ό Θεός, καμία ανθρώπινη δύναμη δεν μπορεί να τό αλλάξει.

Δέν ήταν θέλημα Θεού να γίνεις τώρα δεκτός στην μοναχική τάξη. Μά αν γίνεις άξιος, να είσαι σίγουρος, όπ θά σε αξιώσει ό Θεός να γίνεις μοναχός, ή πριν τόν θάνατο σου, ή μετά όταν θά έχεις έλευθερωθή από τό σώμα. Τότε οι άγγελοι θά σε παρουσιάσουν ενώπιον του θρόνου του Θεού με τό αγγελικό σχήμα. Αυτό είναι αλήθεια. Και αν είχες λίγη πίστη μέσα σου, θά τό είχες άποδεχθι. Μά δυστυχώς δεν έχεις πίστη. Φρόντισε λοιπόν, τουλάχιστον να φωνάζεις: «*Κύριε, πρόσθετς ήμίν π/ση ν» (Λουκ. 17,5).*

Ό Θεός, κοιτάζει την προαίρεση μας. Πάρε για παράδειγμα την όσια Ταϊσία. Αυτή, ενώ πριν ήταν μά ανάξια γυναίκα, μέσα σε μία σηγή, με την τέλεια απτάρνηση της, έγινε μία τέλεια μοναχή. Πήρε την απόφαση να γίνει νύμφη του Χρίστου! Και να παραδώσει ολοκληρωτικά την καρδιά της στην καθοδήγηση του 'Ιησού Χρίστου! Μά να, πριν ακόμη πραγματοποιήσει αυτά που διανοήθηκε, την βρήκε ό θάνατος στον δρόμο! Ό συνοδος της, ό άγιος 'Ιωάννης ό Κολοβός, ό όποιος με την βοήθεια του Θεού κατάφερε να την μεταστρέψει από τόν δρόμο της απώλειας στον σωτήριο

δρόμο τής μετάνοιας, έμεινε κατάπληκτος. Γιατί είδε τους αγγέλους, νά ανεβάζουν **τὴν ψυχὴ τῆς Ταϊσίας**, μέσα σέ ένα απρόσιτο φως, στον ουρανό.

Δέν είχε ἀκόμη φτάσει στην έρημο. Δέν ήξερε, σέ τί συνίσταται ἡ μοναχική ζωή. Δέν ήταν ένδεδυμένη στό σχήμα, που επιθυμούσε. Μά επειδή γύρισε κοντά στον Θεό, περιφρονώντας τόν κόσμο καί τόν εαυτό της, αξιώθηκε νά λάβει τό μέγα έλεος καί νά κατοικήσει στά ουράνια καί ἀχειροποίητα σκηνώματα.

Δέν έγινε στην γη μοναχή. Τό θέλημα του Θεοῦ ήταν νά σωθοῦν οί ἡμερες της τὴν στιγμή πού επήρε τὴν **καλή ἀπόφαση**. Καί όμως. 'Απλώς καί μόνο χάρις στην καλή της πρόθεση, **έστεφανώθη όσο καί εκείνοι πού καί έγιναν μοναχοί καί αγωνίσθηκαν πολύ.** *Καρδιάν συντετριμμένην καί τεταπεινωμένην, ὁ Θεός οὐκ ἐξουδενώσει.*

Καί αν θέλεις καί ἄλλη πιό σαφή ἀπόδειξη, θυμήσου **ιόν δόκιμο** εκείνο, πού λόγω τῆς καλής του προαίρεσης, ὅπως διαβάζομε στό **Πατερικό τών Σηλαίων**, ἀμέσως μετά τὴν ταφή του **τόν έντυσαν μέ τό σχήμα οί ἅγιοι ἄγγελοι.** Καί **ἀλλοίμονο στον μοναχό,** πού ὁ Θεός θά διατάξει, νά τοῦ ἀφαιρεθῆ τό **εξωτερικό σχήμα,** επειδή έμεινε **εσωτερικά γυμνός!**

"Αν φροντίσεις νά ντυθῆς, έν Χριστώ, **μέ τό σχήμα του έσω μοναχοῦ,** μήν ανησυχείς **γιά τό εξωτερικό σχήμα!** Παρ' ὅτι δέν είναι ἀμαρτία νά τό επιθυμείς. Καί Έκεῖνος, πού διαβάζει τίς καρδιές μας, καί τά οικονομεί ὅλα γιά τό συμφέρον μας, θά σοῦ δώσει κατὰ τὴν πίστη σου καί τά έργα σου.

Θυμήσου καί τά λόγια τοῦ **αγίου Ποιμένα:** Εκεί-

νοι, πού γίνονται **μοναχοί κατὰ τὴν πρόθεση,** χωρίς νά λάβουν ποτέ κουρά ἀπό χέρι ἀνθρώπινο, **είναι πολλοί.**

Ἡ αγία Πελαγία ἐγνώριζε τὴν ἀληθινὴ πίστη. Καί γι' αὐτό ἐπεθύμησε νά προσφέρει στον Θεό καρπούς ἀξιους τῆς μετανοίας. **Καί έγινε αγία.** Χάρις στους ἀπειργαλπτους ἀσκητικούς ἀγώνες της. **Χωρίς ποτέ νά ένδυσθῆ τό μοναχικό σχήμα ἀπό ἀνθρώπους.**

Τό σχήμα συμβολίζει τους σωματικούς κόπους καί τὴν ὑπόσχεση γιά εκούσια πτώχεια, ἀγνότητα, ὑπακοή καί ταπεινώση. Μά υπάρχει καί ένα ἄλλο σχήμα. **Τό σχήμα τῆς εσωτερικῆς περιβολῆς.** Είναι ἡ αἰώνια ἀνταμοιβή στους ουρανοῦς: **ἡ στολή τοῦ αγίου Πνεύματος.**

22. Πίστη στά ὄνειρα

Μαθητής: Πρέπει νά πιστεύομε στά ὄνειρα, όταν τά βλέπομε νά ἀπεικονίζουν **ξεκάθαρα** τό μέλλον;

Ἐρών: "Ὁχι. Δέν ἐπιτρέπεται. Οὔτε τότε. Οὔτε ἀν συμβῆ νά βγουν ἀληθινά. Έξ *αἰτίας* τῆς πίστεως τους στά ὄνειρα, πολλοί ἐπλανήθηκαν!

Ὁ γέροντας **Θεοστήρικτος,** ἦταν ἐραστής τῆς σοφίας. Καί όμως. Παρ' ὅτι συνέθεσε τόν **Παρακλητικό Κανόνα** στην Παναγία, **μέ τό νά πιστεύει στά ὄνειρα, ἐπλανήθη!** Καί στό τέλος ἐχάθη μιά γιά πάντα! Έκεῖνος, πού δέν πιστεύει ποτέ στά ὄνειρα, **είναι σοφός.** Δέν πρέπει νά πιστεύομε στά ὄνειρα. **Ποτέ.** Οὔτε, όταν φαίνωνται σάν μιά **ρεαλιστικὴ ἀναπαράσταση** τῆς πραγματικότητας.

23. Τό όραμα της σταυρώσεως

Μαθητής: "Αν αυτά πού είπατε, είναι σωστά, τί σημαίνει τό όραμα πού είδα; Έχει κάτι πού αξίζει; Ή δέν αξίζει τίποτε;

Μά έγώ είμαι υποχρεωμένος νά τό φανερώσω στον γέροντα μου.

Νά. Ξαφνικά, είδα ένα φώς. Τόσο λαμπερό, πού ξεπερνούσε πολύ τό φώς τού ήλιου. Μέσα άπ' αυτήν τήν άκτινοβόλα λάμψη, ακούστηκε μιá δυνατή, γλυκεία φωνή, πού παράγγελλε σέ κάποια όντα:

— 'Ανεβάσετε τον (έμενα) στον σταυρό!

Μέ αυτά τά λόγια (δέν ξέρω ποιος τά είπε), μέ άρπαξαν! Μέ έξέδυσαν. Καί μέ έσυραν σέ ένα σταυρό, πού υψωνόταν μπροστά μου. Μού έφάνη, όπi ήταν άπό ένα ευχάριστο κίτρινο ξύλο, πού τό χρησιμοποιούν στις οικοδομές, αρκετά μεγάλο, ώστε νά μπορούν νά μέ σταυρώσουν επάνω σ' αυτό.

Μά ποιος μού τά έκανε όλα αυτά;

Έρριξα μιá ματιά τριγύρω μου. Δέν έβλεπα τίποτε. Παρά μόνο θόρυβο. Καί βεβιασμένες, ενέργιες. Μέ σήκωσαν στον σταυρό. Καί τότε εκείνος πού μέ έσταύρωνε είπε. Σιωπηλά. Μά καθαρά:

— Δώστε μου τά καρφιά. Καί άρχισαν νά καρφώνουν μέ ένα άπ' αυτά, τό δεξι μου χέρι στον σταυρό.

Στό σημείο αυτό ένοιωσα φρικτό πόνο, αν και μέσα στην ψυχή μου επιθυμούσα νά σταυρωθώ. Από τόν πόνο, έταράχθη τό πνεύμα μου. Μά ή καρδιά μου λαχταρούσε νά σταυρωθή. Από τόν πόνο πού δοκίμαζα, κόντεψα νά βάλω τίς φωνές. Μά μέ τήν βοήθεια τού Θεού, χωρίς νά ξέρω πώς, συγκρατήθηκα. "Όταν

τό καρφί είχε πιά διαπεράσει τό χέρι μου, - έπειτα άπό λίγα λεπτά — ό πόνος απάλυνε. Καί λίγο αργότερα, μόλις πού τόν αισθανόμουν!

Έπειτα, πήραν και άλλο καρφί. Όμοιο μέ τό πρώτο. Καί άρχισαν νά τό μπήγουν και αυτό. Στό αριστερό μου χέρι. Αυτή τή φορά ό πόνος ήταν ασύγκριτα λιγώτερος.

Στην συνέχεια παίρνουν τό τρίτο καρφί. Πά νά καρφώσουν μ' αυτό τό δεξι μου πόδι. Μόλις τό καρφί αυτό τό είδα, ταράχθηκα! Ήθελα νά φωνάξω:

— Λυπηθήτε με!

Μά δέν τό κατάφερα! Μέ εμπόδισε ή κούραση. πού είχα στην ψυχή! Κατάλαβα, όπi δέν είχα αντοχή.

Όστόσο, μετά άπό αυτά, ένας βαθύς πόθος νά τά υπομείνω όλα, μπήκε στην καρδιά μου. Στράφηκα νοερά στον Παντοδύναμο Θεό. Γεμάτος πίστη, όπi θά μέ βοηθήσει. Καί Τόν παρεκάλεσα νά μέ ενδυναμώσει. Έτρεμα. Ήθελα νά υπομείνω. Μά φοβόμουν όπi, άπό τήν αδυναμία και τήν αστάθεια μου, θά ύπέκυπτα.

Αλλά όχι. Ό εύσπλαχνος Κύριος, μολονότι επέτρεψε νά δοκιμασθώ μέ φρικτούς πόνους, σέ όλο μου τό σώμα, μέ ενδυνάμωσε μέ τήν στοργική Του αγάπη.

Εκείνοι τήν έκαμαν τήν δουλειά τους. Τό εκάρφωσαν τό καρφί!

Ψυχικά, ήμουν διαλυμένος. Μά υπέμεινα. Καί σύντομα άρχισα νά αισθάνωμαι ανακούφιση. Ό πόνος μου μετριάστηκε. Ένοιωθα μόνο αδυναμία.

Δέν άργησαν νά πάρουν και τό τέταρτο καρφί. Τό έμπηξαν μέ τόσο ασυνήθιστη βία, ώστε δέν πρόφθασα νά σκεφθώ τίποτε απολύτως! Υπέθεσα, όπi αυτό

οφειλόταν στην αδυναμία πού ένοιωθα. 'Αλλά δεν ήταν σωστό. Γιατί ό πόνος είχε πιά μετριασθη. Καί τόν υπέφερα.

Λίγο μετά, **γιά μιιά δεύτερη φορά**, βρόντησε μέσα από φως ή δυνατή εκείνη φωνή. 'Ασύγκριτα τώρα πιά καθαρά από τήν πρώτη. Γεμάτη πνεύμα αγάπης καί πραότητος:

— **Τρυπήστε τον- μπήξτε του ένα ακόμη καρφί. Στην καρδιά του!**

Μόλις άκουσα τήν προσταγή αυτή, γνωρίζοντας τήν αδυναμία μου, μέ έπιασε κατάθλιψη. Είχα κυριολεκτικά διαλυθή. "Ένα νέφος βαριές σκέψεις μέ έκάλυψε. 'Η καρδιά μου, πού φλογιζόταν από τόν πόθο γιά πάθη, παράλυσε. 'Η απόφαση μου όμως **νά ζήσω μέ κακοπάθεια**, έκλινε τήν πλάστιγγα: 'Ο πόλεμος των λογισμών σταμάτησε. Καί ό νους μου ανυψώθηκε στον Θεό ζητώντας Του βοήθεια. Προετοίμασα τόν εαυτό μου. Νά αντέξει τήν εκτέλεση εκείνης της φρικτής απόφασης. "Έτρεμα. Μά μέ αγάπη καί ευγνωμοσύνη σέ 'Εκείνον, πού «*ετάζει καρδιάς καί νεφρούς*» καί είναι μεγαλύτερος καί από τήν καρδιά μας. Καί ή καρδιά μου πλημμύρισε μέ τήν βεβαιότητα, όπi ό Θεός θά μέ βοηθήσει.

"Όλα αυτά συνέβησαν πολύ γρήγορα.

'Εφεραν καί **πέμπτο καρφί**. Τό έβαλαν **απέναντι από τήν καρδιά μου**. 'Ηταν πολύ μεγάλο. Θά μπορούσε νά μέ τρυπήσει πέρα γιά πέρα. Καί θά περίσσευε! 'Όταν τό καρφί πλησίαζε στό στήθος μου, είχα προετοιμασθή, νά ελπίζω στην δύναμη τοῦ Θεού. **Μά όταν πιά ακούμπησε στό στήθος μου, ή διάθεση μου άλλαξε!**

'Ηθελα νά φωνάξω:

— **Λυτηθητε με!**

Μοῦ φαινόταν όπi, μόλις μέ έκάρφωσαν μέ αυτό, θά πέθαινα από τόν πόνο!

"Άρχισαν νά μπήγουν τό καρφί στην καρδιά μου. Τό κτυπούσαν μέ τό σφυρί. "**Ένοιωσα πόνο τρομερό. — Τέτοιο πόνο, πού τσάκισε τό πνεύμα μου**. 'Η ψυχή μου μέ άφησε αναίσθητο επάνω στον σταυρό. Σάν νά ήθελε νά συγκεντρώσει στον εαυτό της τις θρυμματισμένες μου δυνάμεις! **Καί μετά αναχώρησε από τό σώμα μου**. Μά γιά λίγα λεπτά έμποδίσθη από κάποιο αόρατο, μυστηριώδες όν. Τά μάτια μου συσκοτίσθηκαν. Τό κεφάλι μου έγειρε. Δέν θυμάμαι σέ πιά μεριά.

Τό θέαμα ήταν φρικτό! 'Η ψυχή μου **ήταν εντός** μου. Μά έμενα μοῦ φαινόταν πώς βρισκόταν **έξω** από τό σώμα μου. Σύντομα, όμως, κατάλαβα όπi απλώς είχα έξαντληθη υπερβολικά. Καί όπi **ή ψυχή μου δέν μέ είχε ακόμη εγκαταλείψει**

'Ο πόνος άρχισε καί πάλι νά υποχωρεί Καί ξαφνικά έσβησε. Τά μάτια μου άνοιξαν αμέσως. Τό μόνο πού αισθανόμουν ήταν, όπi βρισκόμουν **επάνω στον σταυρό**. Μά νά, ξαφνικά **ή φτωχή καρδιά μου αιχμαλωτίσθηκε. Γέμισε μέ γλυκύτητα**. Τόση, πού ούτε οι σοφότεροι τοῦ κόσμου, ούτε έγώ, θά μπορούσαμε ποτέ νά τήν περιγράψωμε. Αυτή ή γλυκύτητα θά πρέπει νά είναι τό **καινό ποτήριο**, πού μας προσφέρει σάν **ύπερκόσμια δωρεά Του** ό γλυκύτατος 'Ιησούς Χριστός. Μόνο 'Εκείνος μπορεί νά έχει ένα τέτοιο **ουράνιο γλυκασμό**, καί — μέ τό ανεξιχνίαστο μυστήριο της εύσπλαγχνίας Του — νά τόν δίδει σ' εμάς τους θνητούς.

Μά γιατί έγώ ό ανόητος, ν' αρχίσω νά μιλώ γιά πράγματα, πού ολόκληρη ή ζωή μου δέν έπαρκει νά τά εκφράσει! Συγχώρεσε με!

Ή καρδιά μου λοιπόν, ένοιωσε ανείπωτη χαρά. Τά μάτια μου, έκλεισαν. Γεμάτα ειρήνη. "Έβλεπα τόν εαυτό μου, πνιγμένο στά αίματα, και καρφωμένο στον σταυρό! Μιά **ανείπωτη γλυκύτητα** κατέλαβε τό πνεύμα μου. Τόση δυνατή πού τά ίχνη της έμειναν γιά πάντα μέσα στην καρδιά μου. Σέ λίγο όμως ξύπνησα.

Ήταν λίγο μετά τά μεσάνυχτα.

Πήρα όμως τήν απόφαση και ήρθα αμέσως σέ σας. Ή καρδιά μου τρέμει. Μά χωρίς φόβο. **Γιατί ακόμην αισθάνομαι τά ίχνη της γλυκύτητας εκείνης.**

Τί σημαίνει αυτό, τό τόσο παράξενο όνειρο;

Έρω: **Ό άγιος Βαρσανούφιος ό Μέγας¹ γράφει:** Οι δαίμονες μπορούν νά μάς τους δείξουν, τόσο στον ύπνο όσο και στό ξύπνιο μας, και τόν Κύριο και άγγελο και άλλο πρόσωπο. **Και όμως αυτό νά είναι άπατη! Ψέμα!** Γιατί ό σατανάς μπορεί νά μετασηματισθή και σέ άγγελο φωτός. **Μά τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, τήν δύναμη του οποίου, όπως ψάλλει ή Έκκλησία, οὔ φέρει καθοράν,** διότι φρίττει και τρέμει, **δέν μπορεί νά τόν απεικονίσει.**

Ό σταυρός πού είδες στό όνειρο σου, προμηνύει μεγάλη θλίψη! Και ή γλυκύτητα, φανερώνει τήν έπέμβαση-βοήθεια τού Θεού. Όσο πιό καλά είσαι προετοιμασμένος, τόσο πιό εύκολα θά τήν υπομείνεις. Μή ξεχνάς τά λόγια: **«ήτοιμάσθην και ονκ έταράχθην»** (Ψαλμ.

118,60). **"Αν έταράχθης,** τήρησε τήν εντολή: **"Έταράχθην και ονκ έλάλησα»** (Ψαλμ. 76,5). **"Αν πάλι ή θλίψη σου είναι αμέτρητη,** τότε νά θυμάσαι τά λόγια: **«Υπομένων ύπέμεινα τόν Κύριο, και προσέσχε μον και εισάκουσε της δεήσεώς μου»** (Ψαλμ. 36,2).

"Αφησε νά γίνει τό θέλημα τού Θεού! Πήγαινε στον δρόμο σου. Και μήν ανησυχείς. **«Πιστός γαρ ό έπαγγελιάμενος»** (Έβρ. 10,23).

* * *

"Επειτα από λίγες ήμερες **έπληροφορήθηκα τόν θλιβερό θάνατο τοῦ πατέρα μου.** Επήγα λοιπόν και ερώτησα τόν γέροντα:

Μαθητής: Τό καταλαβαίνω, ότι στό όνειρο μου είδα ολοκάθαρα τήν θλίψη, πού τώρα μέ κατέχει. **Ό άτυχος θάνατος τοῦ πατέρα μου,** είναι γιά μένα βαρύν σταυρός. Ό σταυρός πού είδα. **Τώρα βρίσκομαι στον σταυρό.** Και πονώ. Και ό πόνος αυτός, θά μέ συνοδεύει μέχρι τόν τάφο. **Και όσο σκέπτομαι, πόσο φοβερή είναι ή αιωνιότητα γιά τους αμαρτωλούς πού δέν μετενόησαν, τόσο βασανίζομαι περισσότερο.** Γιατί θυμάμαι τά βάσανα της αιωνίου κολάσεως. Και σκέπτομαι όπ αυτά περιμένουν και **τόν πατέρα μου.** **Ήπειδή πέθανε, χωρίς νά μετανοήσει. Αφοῦ αυτοκτόνησε!...**

Έρω: Νά έμπιστευθής και τόν εαυτό σου και τήν τύχη τού -πατέρα σου στό πάνσοφο και παντοδύναμο θέλημα τού Θεού. Μήν ξετάξεις τά μυστήρια τού Θεού. Αγώνισου μέ ταπεινοφροσύνη νά ανακτήσεις δυνάμεις αποφεύγοντας τήν άμετρη λύπη. Δέν σέ ωφελεί. **Προσευχήσου στον πανάγαθο Θεό γιά τόν πατέρα σου. Εκ-**

1. Βίβλος Βαρσανουφίου και Ίωάννου, "Απόκριση 413 κ.έ.

πληρώνεις έτσι υποχρέωση αγάπης. Και κάνεις το καθήκον σου προς τόν πατέρα σου.

Μαθητής: Μά επιτρέπεται νά προσευχηθώ γιά ένα τέτοιο άνθρωπο;

Γέρον: 'Ακολούθησε τό πνεῦμα των σοφών καί ενάρτετων ανδρών. Προσευχήσου έτσι:

— 'Αναζήτησε, Κύριε, τήν χαμένη ψυχή του πατέρα μου. "Αν είναι δυνατόν. Ελέησε την! Τά κρίματά σου είναι άβυσσος. Μή λογίσεις τήν προσευχή μου αυτή σάν αμαρτία. Γενηθήτω τό θέλημα Σου.

Προσευχήσου απλά. Καί μέ ταπεινώση. Καί άφησε τήν καρδιά σου στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Ένα τέτοιο άτυχο τέλος, δέν ήταν τό θέλημα του Θεοῦ γιά τόν πατέρα σου. Καί τώρα βρίσκεται έξ ολοκλήρου στην εξουσία Του. Στην διάθεση 'Εκείνου πού έχει εξουσία «καί ψυχήν καί σώμα απολέσαι έν τη γεννή»· πού «ταπεινοί καί άνυψοί, θανατοί καί ζωογονεί, κατάγει εις αδου καί ανάγει» (Α' Βασ. 2, 6-7)· πού είναι τόσο στοργικός, πολυέλεος καί γεμάτος αγάπη. Γιά όλους. 'Η αγαθότητα του είναι άνείκαστος. Γι' αυτό δέν πρέπει νά λυπάσαι υπερβολικά. Ούτε νά απελπίξesai.

Λές: «'Αγαπώ τόν πατέρα μου, καί γΓ αυτό θρηνώ απαρηγόρητα». Σωστό είναι αυτό. Μά καί ό Θεός τόν αγαπούσε. Καί τόν αγαπά ακόμη. 'Ασύγκριτα περισσότερο από σένα. Αυτό σημαίνει: Τό μόνο πού έχεις νά κάμεις, είναι νά αφήσεις τήν αιώνια τύχη τοῦ πατέρα σου στην αγαθότητα καί τήν στοργική αγάπη τοῦ Θεοῦ. Γιατί, άν 'Εκείνος ευδοκήσει νά τοῦ χαρίσει τό έλεος του, ποιος θά Τόν εμποδίσει;

* * *

Π. ΣΤΟΝ ΑΛΕΞΙΟ ΜΠΟΤΣΚΙ2Φ

1. Κατάκριση τοῦ πλησίον

Μαθητής: Τι είναι ή κατάκριση τοῦ πλησίον; Καί γιατί οί Πατέρες έκεΤνον πού κατακρίνει τόν συγκρίνουν μέ τόν 'Αντίχριστο;

Γέρον: Κατάκριση είναι, όταν βλέπεις ή ξέρεις μιá αμαρτία ή κάποιο ελάττωμα, τοῦ άδελφοῦ σου, καί λές μέσα σου:

— Κατά τή γνώμη μου, τοῦ άξιζον αιώνια βάσανα, εκτέλεση ή άρρώστειες!

Τότε γίνεσαι κριτής τοῦ πλησίον σου. Καί κάθεσαι στον θρόνο τοῦ Μόνου Κριτή, τοῦ Χριστοῦ. Καί γίνεσαι, μέ τήν υπερήφανη άλαξονία σου, μιμητής τοῦ 'Αντίχριστου.

'Η κακολογία καί ή δυσφήμιση είναι κάτι άλλο δέν αποτελούν κατάκριση. Καί τό σκάνδαλο άλλο πράγμα είναι. Σκάνδαλο έχομε, όταν, έξω από τά φυσιολογικά σου αισθήματα καί χωρίς νά τό θέλεις, ή

ψυχή σου σκανδαλίζεται από μία επαισχυνη πράξη η λόγος. **Αυτά για μάς. Τους πατέρες ή σιωπή και ή ενασχόληση τους με την εσωτερική εργασία δέν τους άφηνε περιθώριο νά ασχοληθούν με τίς αμαρτίες τον πλησίον. Καί έβλεπαν μόνο τίς δικές τους.**

2. Μόνο τίς δικές σου

Μαθητής: Στην εξομολόγηση, επιτρέπεται νά κάνω αναφορά σέ άλλο πρόσωπο, μέ τό όποιο αμάρτησα μέ λόγο ή μέ έργο;

Γέρον: Θέλεις νά μετανοήσεις και για λογαριασμό του; "Αν εκείνος δέν θέλει νά εξομολογηθή, πώς θά εξομολογηθή σύ γι' αυτόν; Έξομολογήσου μόνο τίς δικές σου αμαρτίες.

3. Προτροπή για εξομολόγηση

Μαθητής: Επιτρέπεται νά υποδείξω σέ κάποιο αδελφό, όπi πρέπει νά εξομολογηθή κάποια αμαρτία του;

Γέρον: (Ο γέροντας χαμογέλασε). Έχεις πολύ άγχος για την σωτηρία του αδελφου σου! Νομίζω, όπi θά ήταν καλύτερα, νά προσευχηθή νά τον φωτίσει ό ίδιος ό Κύριος.

4. Έξαγόρευση σαρκικών λογισμών

Μαθητής: Οί Πατέρες λένε, όπi ή λεπτομερής περιγραφή στην εξομολόγηση των σαρκικών λογισμών και κινημάτων, είναι βλαβερή. Γιατί ακόμη και ή ανάμνηση τους μολύνει τά χείλη και τον νοϋ. Είναι όντως έτσι;

Γέρον: "Ετσι είναι. Οί Πατέρες ήσαν πiό έμπειροι από εμάς στα ζητήματα της ψυχής.

Μά ό κάθε γέροντας, έχει την δική του τακτική. "Ενας γέροντας, μπορεί και ακούει την εξομολόγηση σου χωρίς κίνδυνο νά ένοχληθή από κάποιο πάθος ή νά ύποστή κάποια βλάβη. **Και σό θά μπορούσες νά κάμεις μιά λεπτομερή εξομολόγηση χωρίς πάθος και μέ συντριβή, εξευτελίζοντας τον εαυτό σου από ταπεινωση. Μιά λεπτομερής εξομολόγηση — σέ σπάνιες περιπτώσεις - μπορεί νά άποβή ωφέλιμη.**

Οί γέροντες γνώριζαν τό άπειρο έλεος του Θεού. Πού δέν ζητά νά ταπεινωθούμε υπερβολικά. Καί μάς συνιστούν νά συντομεύωμε την εξομολόγηση των πονηρών λογισμών. Τους πονηρούς λογισμούς μερικές φορές, τους υποβάλλει ό διάβολος. "Ετσι όταν σύ εξομολογείσαι, δέν φανερώνεις δικούς σου λογισμούς, άλλα εκείνα πού σοϋ υποβάλλει εκείνος! Καί ενώ σύ νομίζεις, όπi κάνεις θεάρεστο έργο - πηγαίνοντας νά εξομολογηθής —, εκείνος σέ έχει κάμει παιχνιδάκι του!

5. Διάκριση λογισμών

Μαθητής: Πώς μπορούμε νά διακρίνωμε τους δικούς μας λογισμούς από τους λογισμούς πού προέρχονται από τον εχθρό;

Γέρον: Ένας ερημίτης μου ανέφερε όπi, παρ' όλη του την πολύωρη και προσεκτική ενασχόληση μέ την πνευματική εργασία, δέν είχε καταφέρει νά διακρίνει, ποίοι λογισμοί είναι δικοί του, και ποίοι του εχθρού.

"Όταν ό εχθρός περισπά τον λογισμό σου, δέν

σοῦ λέει: «Πήγαινε νά κάμεις αυτό ή εκείνο». 'Απλώς κάνει συλλογισμούς εκείνος αντί για σένα. Σοῦ λέγει. σάν τάχα νά σκέπτεσαι σύ:

- Θά ήθελα νά κάμω αυτό ή εκείνο. Νομίζω, πώς αυτό είναι καλό πράγμα, εκείνο όμως όχι. 'Αποφάσισα νά κάμω τά τάδε.

Συχνά, όλα αυτά δεν αποτελούν δικούς σου λογισμούς, αλλά ιοῦ εχθρού. Καμουφλάρεται κάτω άπα τό δικό σου, «έγώ». Καί έτσι νομίζεις, ότι οι λογισμοί αυτοί είναι δικοί σου. Μά όχι. 'Απλώς άκοῦς τις υποβολές τοῦ έχθροῦ.

6. Τό μήκος της εξομολόγησης

Μαθητής: 'Ορισμένοι ιερείς, μέ θεολογική κατάρτιση, απαιτούν πολύ λεπτομεριακές εξομολογήσεις για τήν κάθαρση τής ψυχής.

Γέρον: "Άφησε τους. Είναι δική τους δουλειά. Μά πώς μπορούν νά είναι συνεπείς, όταν έχουν υποχρέωση νά ακούσουν 500 εξομολογήσεις μέσα σε τρεις ώρες;

7. Νοερά προσευχή

Μαθητής: 'Η νοερά προσευχή, δίδεται σέ όλους;

Γέρον: 'Όχι. 'Η νοερά προσευχή δίδεται σέ εκείνον πού ό Κύριος θά τόν έπισκεφθή μέ σκληρές δοκιμασίες. Μέ θλίψεις. Μέ τήν στέρηση ενός αγαπητοῦ προσώπου. "Ένας τέτοιος άνθρωπος, θά προσευχηθή καί χωρίς νά τό θέλει. Καί θά προσευχηθή μέ όλη του τήν καρδιά, μέ όλη του τήν δύναμη καί μέ όλη του τήν

διάνοια. Συνεπώς, ή πηγή τής προσευχής, υπάρχει σ' όλους τους ανθρώπους. Μά σύμφωνα μέ τίς διδασκαλίες τών Πατέρων ενεργοποιείται, ή μόνο, όταν κανείς σιγά-σιγά σκάβει όλο καί πιό μέσα στον εαυτό του, ή ξαφνικά, μέ τό τρυπάνι τοῦ Θεοῦ.

8. 'Αγάπη για τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ

Μαθητής: 'Ορισμένοι άπό τους Πατέρες έχουν πολύ αγάπη για τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ. Καί τό διακηρῦτουν. Γιατί όμως, ή θέρμη τους αυτή μοῦ φαίνεται αμφίβολη;

Γέρον: "Όποιος βάζει μπροστά του τίς αρετές του, έχει τό πάθος τής υποψίας. 'Ετσι μερικές φορές καμαρώνομε για τίς προσευχές μας. Μά τήν 'Ιδια στιγμή, βρισκόμαστε πολύ μακριά άπό τήν Βασίλισσα τών Ουρανών.

"Άς δοξάσωμε τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, φροντίζοντας νά άποκτήσωμε τίς δικές της αρετές: καθαρότητα καί ταπεινώση- καί όχι μέ τίς δοξολογίες πού τής προσφέρουμε.

9. 'Ο ακάθιστος

Μαθητής: 'Τι έχετε νά ειπείτε για εκείνους, πού ψάλλουν πολλούς κανόνες, για νά παραγεμίσουν τόν κανόνα τους;

Γέρον: 'Εκείνος πού κατανοεί τά λόγια τών κανόνων, όπως ό υμνογράφος τους, καί εισδύει σέ κάθε τους λέξη χωριστά, προσεύχεται σωστά.

Μά όλοι δέν είμαστε Δαβίδ, επειδή διαβάζομε τό

ψαλλήρι. Ούτε Δαμασκηνοί, επειδή διαβάζομε τους κανόνες του. **Ἡ προσευχή ἰου τελώνη, εἶναι ἡ καλύτερη ἀπό ὄλες- και εἶναι πιό κοντά σέ ὄλους μας.**

10. Ὁ δρόμος της σωτηρίας

Μαθητής: Ποιος εἶναι ὁ ευκολότερος δρόμος, πού ὀδηγεῖ στην σωτηρία;

Γέρον: Φαντάσου, ὅτι ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός, βαδίζει ἐπάνω στην γη. Μέ ὅλη του τήν ευαγγελική απλότητα. **Περπατώντας καί οὐ μαζί Του,** γίνεσαι καλύτερος ἀπό ὅ,τι εἶσαι τώρα;

Μαθητής: (Αφοῦ σκέφθηκα γιά μιὰ στιγμή, ἀπάντησα):

— Ὑποθέτω, πώς θά ἔμενα ὁ ἴδιος, ὅπως καί πριν! Χωρίς καμία ιδιαίτερη χάρη ἀπό τόν Θεό. Πολλοί εἶχαν ἀκολουθήσει τόν Χριστό. Καί ἔπειτα ἐξέπεσαν!

Γέρον: Καί ποιο εἶναι ἐκεῖνο, πού ἐλκύει τήν χάρη τοῦ Θεοῦ περισσότερο ἀπό κάθε τι ἄλλο;

Μαθητής: Δέν γνωρίζω, πάτερ.

Γέρον: "Ἄν προσπαθεῖς νά ἔχεις τήν απλότητα τῶν Ἀποστόλων, **δέν κρύβεις** τὰ ἀνθρώπινα ελαττώματα σου, **καί δέν προσποιεῖσαι τόν πολυευλαβή, τότε τόν βρήκες τόν δρόμο.**

Μά, παρ' ὅτι εἶναι εύκολος, **πολλοί δέν τόν βρίσκουν!** Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἡ συντομότερη οδός προς τήν σωτηρία. Καί ἐλκύει τήν χάρη τοῦ Θεοῦ στον ἄνθρωπο. **Ἡ απλότητα καί ἡ εὐλικρίνεια, εἶναι οἱ πιό εύάρεστες στον Κύριο ἀρετές.** *Ἐάν μή στραφῆτε καί γένηθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μή εἰσέλθητε εἰς τήν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν* (Ματθ. 18,3).

11. Συντριβή καρδιάς

Μαθητής: Πολλοί ἀπό ἐκείνους πού ἔρχονται σέ σάς, **μοῦ προκαλοῦν ἀηδία.** Αἰώω της **κουταμάρας** καί της **ἀγραμματωσύνης** τους. Παρ' ὅτι τό ξέρω, ὅτι ωφελούνται κοντά σας. Πώς συμβαίνει αὐτό;

Γέρον: Επειδή **δέν ἔχεις συντριβή καρδιάς.** Ὅποιος πονάει **ἀπό ἀγάπη γιά τόν πλησίον του,** δέν κυττάζει τήν κουταμάρα του. Ἀλλά παρακαλεῖ τόν Κύριο μέ φόβο, νά τόν φωτίσει, τί νά εἰπεί γιά τό συμφέρον τοῦ πλησίον του. Ἐτσι ἐκπληρώνεις τό καθήκον πού ἔχεις, νά συμβουλευεῖς **ταπεινά καί μέ σεβασμό** σάν ἔργο τοῦ Θεοῦ;

Μερικές φορές, ἀκόμη καί μετά ἀπό προσευχή, δέν βρίσκεις νά δώσεις μιὰ ωφέλιμη ἀπάντηση. **Καί ἐξευτελιζοσαι.** "Ἐχεις χρέος νά κατηγορεῖς τόν εαυτό σου. Μέ ἐπίγνωση της ἀναξιότητός σου. Καί νά εἶσαι ἔτοιμος σέ κάθε στιγμή νά εἰπείς σέ ὄλους: *Εὐχρηθήτε γιά μένα, ἕνα ἀνάξιο δούλο τοῦ Θεοῦ.*

12. Διάθεση ἐναντι τοῦ γέροντα

Μαθητής: Γέροντα, πώς μού συμβαίνει, ὀρισμένες φορές νά σάς ἀγαπῶ, ἐνώ ἄλλες ἐξ αιτίας τοῦ μεγάλου πλήθους τῶν ἀνθρώπων, πού ἔρχονται ἐδῶ καί σάς ἐνοχλοῦν, μέ ἐκνευρίζετε;

Γέρον: Ἐπιτέλους, δέν θά τό καταλάβεις ποτέ; Αὐτό σοῦ συμβαίνει, **επειδή δέν ἔχεις γίνε ἀκόμη μοναχός!**

Εἶσαι απλῶς ἕνας περαστικός. "Ἐχεις ἀκόμη νά κόψεις πολλά. Νά, π.χ. **τά λόγια μου θέλεις νά τά πιάνεις**

στον αέρα! Τήν σωτηρία σου θέλεις νά τήν βρής χωρίς κόπο! Θέλεις νά τά μάθης όλα μέ μιας! Μόνο έτσι εξηγείται ή άφηρημάδα σου και τά φιλήματα σου στους ώμους και στά χέρια τοῦ γέροντα! Ἐγώ ήμουν ανά πάσαν στιγμή έτοιμος νά πέσω στά πόδια τοῦ π. Θεοδώρου **χωρίς καθόλου συναισθηματική φόρτιση.** Μόνο μέ υίική αφοσίωση.

Κύτταξε τήν ηγουμένη **Ἄνατολία** και τήν γερόντισσα **Ἄρκαδία.** Αυτές δέν τους φθονούν εκείνους πού μέ επισκέπτονται. Είναι πάντοτε έτοιμες νά υποχωρήσουν. Και μέ αγαπούν πιά πολύ από εσένα. Και υπακούουν σέ ό,τι κι αν τους ειπώ.

Πότε επιτέλους, θά σέ ελευθερώσει ό Κύριος και σένα από τόν κόσμο; **"Ίσως τότε θά αγαπήσεις και σύ τόν πλησίον σου, σάν τόν εαυτό σου.**